

Đẩy mạnh xuất khẩu nông sản bền vững trong bối cảnh bảo hộ thương mại

Để bảo vệ nền sản xuất trong nước, xu hướng bảo hộ thương mại đã được áp dụng ở nhiều quốc gia và thể hiện dưới nhiều hình thức khác nhau. Tuy nhiên, xu hướng này ngày càng gia tăng trong những năm gần đây, tác động tiêu cực đến tự do hóa thương mại toàn cầu và đe dọa đến tốc độ tăng trưởng xuất khẩu, nhất là các mặt hàng nông sản của Việt Nam. Do đó, bài toán đặt ra là làm thế nào để thúc đẩy xuất khẩu nông sản bền vững trong bối cảnh bảo hộ thương mại được sử dụng phổ biến.

► **Ths. Nguyễn Vi Lê - Đại học Thương Mại**

Năm 2021 và những tháng đầu năm 2022, hoạt động xuất nhập khẩu của Việt Nam nói chung và hoạt động xuất khẩu nông sản nói riêng gặp không ít khó khăn bởi đại dịch Covid-19. Tuy nhiên, nông sản vẫn là mặt hàng xuất khẩu nổi trội trong tổng kim ngạch xuất khẩu Việt Nam, với kỷ lục mới được lập về giá trị xuất khẩu đạt 48,6 tỷ USD năm 2021, tăng 14,9% so với cùng kỳ năm trước. Cơ cấu các mặt hàng nông sản xuất khẩu cũng có sự thay đổi theo hướng gia tăng tỷ trọng các mặt hàng gỗ và sản phẩm từ gỗ, rau quả, hạt điều và giảm tỷ trọng các mặt hàng gạo, cà phê, cao su, chè. Trong đó, các mặt hàng gỗ và sản phẩm từ gỗ tỷ trọng tăng từ 2,6 tỷ USD chiếm 16,6% năm 2020 lên 12,372 tỷ USD chiếm 30,03% năm 2021; rau quả tăng từ 438,9 triệu USD chiếm 2,8% năm 2020 lên 3,269 tỷ USD chiếm 7,93% năm 2021; hạt điều tăng từ 846,9 triệu USD chiếm 5,4% năm 2020 lên 3,211 tỷ USD chiếm 7,79% năm 2021. Trong năm 2021, khu vực châu Á vẫn là thị phần xuất khẩu lớn nhất của Việt Nam với 46,5% tổng kim ngạch. Tiếp đến là các thị trường Mỹ (27%), châu Âu (10,1%), châu Phi (1,7%) và châu Đại Dương (1,3%). 4 thị trường xuất khẩu chính của sản phẩm nông nghiệp Việt Nam là Mỹ (24,6%), Trung Quốc (22,6%), Nhật Bản (6,6%) và Hàn Quốc (4,9%).

Ảnh: BCT

Tuy nhiên, hoạt động xuất khẩu nông sản của Việt Nam hiện nay đang phải đối mặt với nhiều khó khăn do chính sách bảo hộ thương mại được các quốc gia sử dụng phổ biến để cản trở sự thâm nhập của hàng nhập khẩu vào nội địa. Cách thức bảo hộ phổ biến mà các nước sử dụng là biện pháp thuế quan và phi thuế quan, trong đó bảo hộ thương mại bằng các biện pháp phi thuế quan là xu hướng của nhiều quốc gia trên thế giới. Theo WTO, biện pháp phi thuế quan là những cách thức không sử dụng công cụ thuế, mà do Chính phủ hay chính quyền địa phương ban hành, dưới hình thức là các luật, nghị định, quy định cấm, hoặc hạn chế thương mại, các quy định về điều kiện... nhằm kiểm soát hoạt động thương mại.

Đơn cử như tại Trung Quốc, có đến 89% mặt hàng nông sản nhập

khẩu vào thị trường này chịu ảnh hưởng của rào cản phi thuế quan, thông qua các biện pháp SPS (biện pháp vệ sinh dịch tễ) kiểm soát dư lượng thuốc bảo vệ thực vật, biện pháp TBT (biện pháp kỹ thuật) quy định về nhãn, chất lượng hàng hóa; các quy định về truy xuất nguồn gốc xuất xứ... Tại Mỹ, 100% hàng nông sản nhập khẩu chịu sự điều chỉnh bởi các biện pháp phi thuế quan. Tính bình quân, một mặt hàng nông sản nhập khẩu vào thị trường này chịu ảnh hưởng của 14,9 biện pháp phi thuế. Mỹ cũng sử dụng những quy định khắt khe về chất lượng, quy trình và phương pháp trồng, thu hoạch, bảo quản, sơ chế, chế biến, đóng gói... đối với sản phẩm nhập khẩu. Tính đến năm 2020, số lượng biện pháp phi thuế được áp dụng bởi Hoa Kỳ là khá lớn, với 3.178 các hàng rào SPS, 1.829 hàng rào TBT...

ACB ký kết hợp tác toàn diện với Tập đoàn giáo dục Khôi Nguyên

Ngân hàng TMCP Á Châu (ACB) vừa tiến hành lễ ký kết hợp tác toàn diện với hệ thống trường quốc tế Canada thuộc Tập đoàn giáo dục Khôi Nguyên (KNE) về mảng dịch vụ tài chính, nhằm mang đến nhiều lựa chọn cho khách hàng.

Theo đó, ACB và KNE đồng ý hợp tác về giải pháp giao dịch trực tuyến ACB Business Banking, thẻ tín dụng DN ACB Visa Corporate, dịch vụ thu hộ học phí, ưu đãi cán bộ công nhân viên trường, ưu đãi dành cho nhóm phụ huynh trường như cấp thẻ tín dụng trả góp mục đích thanh toán học phí, cho vay tín chấp/thế chấp... Đại diện ACB cho biết, sự hợp tác lần này đáp ứng nhu cầu về sản phẩm và dịch vụ ngân hàng, đồng thời cùng xây dựng một hệ sinh thái tài chính toàn diện trong lĩnh vực giáo dục. Sự hợp tác còn mang đến cho cán bộ nhân viên nhà trường thuộc hệ thống KNE những ưu đãi hoàn toàn miễn phí khi sử dụng tài khoản ACB và vay tín chấp với hạn mức lên đến 15 lần thu nhập, hoặc các phụ huynh của trường sẽ được ưu đãi trả góp 0% để thanh toán học phí khi mở thẻ tín dụng ACB.

ACB là một trong những ngân hàng bán lẻ hàng đầu Việt Nam với năng lực tài chính tốt và hệ thống kênh phân phối rộng khắp toàn quốc. Thông qua ký kết hợp tác với KNE, ACB hy vọng sẽ góp phần đóng góp vào sự nghiệp giáo dục, đào tạo một cách cụ thể và thiết thực. Cả hai bên kỳ vọng sự hợp tác này sẽ mang đến một bước ngoặt mang tính chiến lược, cùng nhau phát triển lên một tầm cao mới.

KNE là chủ đầu tư hệ thống các trường liên cấp quốc tế và song ngữ từ bậc mầm non đến trung học phổ thông với những chương trình giáo dục toàn cầu được xây dựng trên nền tảng giáo dục tiên tiến nhất, thông qua các chương trình học tập với phương pháp giáo dục quốc tế, nhằm đào tạo ra lớp trẻ Việt Nam năng động và sáng tạo trong tương lai. **PV**

Do Mỹ là điểm đến quan trọng của nông sản Việt, nên Việt Nam đang phải đối mặt phổ biến với các rào cản phi thuế quan từ thị trường này. Cụ thể, Mỹ đã khởi kiện nhiều vụ chống bán phá giá, chống trợ cấp liên quan đến ngành thủy sản. Phần lớn DN Việt Nam có quy mô vừa và nhỏ, có ít kinh nghiệm về bảo hộ thương mại, nên khi bị khởi kiện sẽ ảnh hưởng rất lớn, tổn kém chi phí theo kiện, thậm chí có thể mất luôn thị trường do bị áp thuế cao và không thể cạnh tranh. Tương tự, xuất khẩu hồ tiêu Việt Nam sang một số thị trường lớn như Mỹ, Ấn Độ... đang có dấu hiệu chững lại vì cạnh tranh và chính sách bảo hộ. Tại Ấn Độ, từ cuối quý I/2018, Chính phủ nước này đã ban hành lệnh cấm nhập khẩu hồ tiêu để bảo vệ nông dân trồng tiêu trong nước. Điều này khiến các DN gặp khó khăn khi Ấn Độ hiện là thị trường nhập khẩu hồ tiêu lớn thứ hai của Việt Nam, chỉ sau Mỹ.

Hội nhập quốc tế luôn đem lại cơ hội thuận lợi cho xuất khẩu, nhưng cũng đặt ra rất nhiều thách thức mới đối với nông nghiệp Việt Nam, nhất là sự ứng phó với xu hướng bảo hộ thương mại trên toàn cầu. Do đó, để nâng cao hiệu quả xuất khẩu nông sản, Việt Nam cần đa dạng hóa thị trường, chủ động khai thác các cơ hội, lợi thế từ hội nhập kinh tế quốc tế để mở rộng thị trường xuất khẩu. Bên cạnh đó, dựa trên tín hiệu thị trường, cần quy hoạch lại các vùng sản xuất, nuôi trồng thích hợp, tổ chức sản xuất điều phối theo nhu

cầu xuất khẩu. Đồng thời, xây dựng các trục sản phẩm xuất khẩu chủ lực theo chuỗi giá trị, trong đó lấy DN làm hạt nhân, liên kết với các chủ thể kinh tế trong vùng sản xuất tập trung có quy mô phù hợp, tạo ra chuỗi giá trị đồng bộ từ khâu đầu vào đến sản xuất, chế biến và tiêu thụ để bảo đảm năng lực cạnh tranh theo yêu cầu thị trường ở tất cả các công đoạn. Ngoài ra, cần đẩy mạnh việc tiêu thụ hàng hóa trên các sàn thương mại điện tử, đồng thời phát triển thương hiệu nông sản Việt Nam trên thị trường trong nước và quốc tế.

Để hỗ trợ hiệu quả cho DN, các cơ quan chức năng cần thông tin kịp thời về các biện pháp bảo hộ thương mại, giúp các DN xuất khẩu nông sản có biện pháp ứng phó. Thực tế cho thấy, thời gian qua, với nỗ lực của Chính phủ, nhận thức của cộng đồng DN về bảo hộ thương mại đang dần được nâng cao. Một số ngành hàng, DN đã xác định, bảo hộ thương mại là hoạt động bình thường trong thương mại quốc tế, nên đã chủ động trong việc xử lý, ứng phó. Tuy nhiên, do đa số DN Việt Nam có quy mô vừa và nhỏ, hiểu biết về bảo hộ thương mại chưa sâu, nên vẫn còn bị động khi trở thành đối tượng bị điều tra trong các vụ việc bảo hộ thương mại. Vì thế, sự gắn kết, phối hợp đồng bộ, nhịp nhàng giữa các DN, hiệp hội DN, ngành hàng với các cơ quan trong hệ thống chính trị càng trở nên cần thiết để tháo gỡ nhanh những vướng mắc, bất cập, góp phần bảo vệ và thúc đẩy hoạt động xuất khẩu nông sản Việt **■**

Xuất khẩu sầu riêng là hướng đi mới trong sản xuất nông nghiệp của Đắk Lắk Ảnh: PV